

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 octombrie

Seria I, Anul XXIII, Nr. 4 (325), 2020

FERICITUL CARLO ACUTIS

Din sumar:

Scrisoarea Preasfinției Sale Virgil, adresată preoților și credincioșilor Eparhiei de Oradea - pag. 2; Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*: *Fără har nu se poate înainta în viața creștină* - pag. 3; Ziua Școlii Ardelene - 11 octombrie - pag. 15-16; 1 Octombrie - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice - pag. 18.

Scrisoarea Preasfinției Sale Virgi, adresată preoților și credincioșilor Eparhiei de Oradea

**Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși,**

”Doamne, Doamne caută din cer și cercetează via aceasta pe care a sădit-o derapta Ta!” ... este rugăciunea pe care o înălțăm din inimă către Sfânta Treime în această perioadă dificilă la care nu ne-am așteptat și pentru care nu am fost niciunul dintre noi pregătiți. De multă vreme o epidemie de asemenea amploare nu a lovit țara noastră, Europa și lumea întreagă.

În aceste timpuri este esențial să ne aducem aminte să fim frați și să avem grijă unul de celălalt. În locul ispitei, suspiciunii generalizate și tentației de a spune ”scapă cine poate”, trebuie să adoptăm comportamentul bunului samaritean care nu a ezitat nici o clipă spunând: ”Îngrijește-te de el” (Lc 10, 35). Cu toții suntem sau putem ”cădea între tâlhari” – virusul fiind tâlharul perfid – însă putem deveni ”bunul și milostivul samaritean”. Suntem împreună ”în aceeași barcă”, după cuvintele Sfântului Părinte Papa Francisc: medici și preoți, credincioși și necredincioși, sănătoși sau bolnavi, toți trecem prin aceste momente dificile ale umanității. Suntem expuși acestui virus și ar trebui să rămânem în prima linie unii pentru ceilalți.

Da, acest virus invizibil a făcut în câteva luni ceea ce nimeni nu și-ar fi putut imagina vreodată. A schimbat atitudinea și comportamentul întregii omeniri, transformând obiceiuri de rutină într-o serie de formalități:

de la modalitatea deschiderii unei simple uși până la îndepărtarea fizică de cei apropiați nouă; de la spălarea de zeci de ori pe mâini și dezinfectare, până la evitarea adunărilor de persoane; de la teama de a nu-i contamina pe părinții noștri în vârstă până la izolarea celor mai vulnerabili de restul societății în case de bătrâni sau spitale.

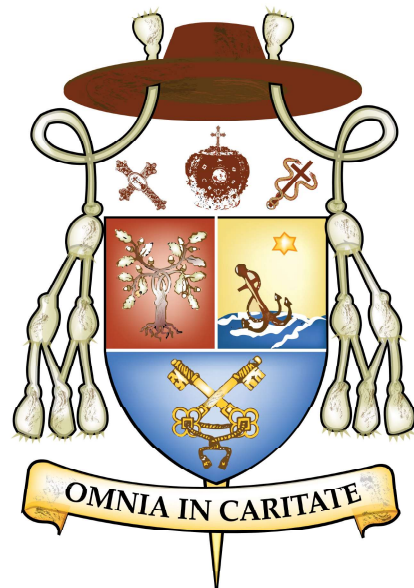
Vă scriu aceste rânduri pentru a vă încuraja să rămânem uniți în rugăciune pentru a nu ne lăsa pradă deznădejdii. Rugăciunea ne ajută spiritual și ne oferă luciditate în fața încercării și a suferinței, iar încrederea în medici și personalul sanitar ne dă speranța că în Domnul vom birui și acest virus. Fiți tari, nu vă lăsați cuprinși de panică și de solitudine, ajutați-i pe cei încercați, protejați-vă unii pe alții.

Vă îndemn, din nou, dragii mei preoți, să vorbiți lumii despre Dumnezeu și despre milostivirea Lui, să vă mărturisiți credința cu încredere și discernământ, să celebrați Sfânta Liturghie cu evlavie și să fiți disponibili credincioșilor care doresc să se spovedească. Vă îndemn să rămâneți aproape de credincioșii noștri, de copii, de tineri și de cei mai în vârstă: să-i încurajați, să-i susțineți și să vă rugați pentru ei. Toate acestea să le faceți cu multă atenție, respectând cu strictețe normele sanitare, fiind conștienți că noi suntem în mâinile Domnului.

Mă îndrept cu gândul spre toți frații și surorile noastre care au fost atinși de această boală, spre toți cei care înfruntă moartea și spre cei care au fost răpuși de ea și îi pomenesc la Sfânta Liturghie în fiecare dimineață.

Bunilor noștri credincioși, un îndemn să vă faceți ”buni samariteni” pentru toți cei încercați, rămâneți tari în rugăciune, iar iubirea și speranța să vă fie căpătâi în tot ce faceți!

Domnul și Dumnezeul nostru Isus Cristos să vă binecuvânteze pe toți și Maica Sfântă să vă ocrotească mereu!

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Mihaela Caba, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Eugen Ivuț.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

† **Virgil BERCEA**
Episcop

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Fără har nu se poate înainta în viața creștină

11.10.2020

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Cu relatarea parabolei ospățului de nuntă, din pagina evanghelică de astăzi (cf. Mt 22,1-14), Isus schițează proiectul pe care Dumnezeu l-a gândit pentru omenire. Regele care „a făcut nuntă pentru fiul său” (v. 2), este imagine a Tatălui care a prestabilit pentru toată familia umană o minunată sărbătoare de iubire și de comuniune în jurul Fiului Său unicul născut. De două ori regele îi trimite pe servitorii săi să îi cheme pe invitați însă aceștia refuză, nu vor să meargă la sărbătoare pentru că au altceva la care să se gândească: ogoare și afaceri. De atâtea ori și noi punem interesele noastre și lucrurile materiale mai înainte de Domnul care ne cheamă – și ne cheamă la o sărbătoare. Însă regele din parabolă nu vrea ca sala să rămână goală, pentru că dorește să dăruiască tezaurele împărăției sale. Atunci le spune servitorilor: „Mergeți, așadar, la răscrucile drumurilor și, oricâți veți găsi, chemați-i la nuntă!” (v. 9). Așa se comportă Dumnezeu: când este refuzat, în loc să capituleze, relansează și invită să fie chemați toți cei care se află la răscrucile drumurilor, fără a exclude pe nimeni. Nimeni nu este exclus din casa lui Dumnezeu.

Termenul original pe care îl folosește evanghelistul Matei face referință la limitele drumurilor, adică acele puncte în care străzile orașului se termină și încep cărările care conduc la zona de la țară, în afara localității, unde viața este precară. Și la această umanitate a răscrucilor îi trimite regele pe servitorii săi, având certitudinea că găsește oameni dispuși să stea la masă. Astfel sala ospățului se umple de „excluși”, cei care sunt „din afară”, de cei care nu au părut niciodată vrednici să participe la o sărbătoare, la un ospăț de nuntă. Mai mult: stăpânul, regele, le spune mesagerilor: „Chemăți-i pe toți, buni și răi. Pe toți!”. Dumnezeu îi cheamă și pe cei răi. „Nu, eu sunt rău, am făcut atâtea...” Te cheamă: „Vino, vino, vino!” Și Isus mergea la masă cu vameșii, care erau păcătoșii publici, erau cei răi. Lui Dumnezeu nu-i este frică de sufletul nostru rănit de atâtea răutăți, pentru că ne iubește, ne invită.

Și Biserica este chemată să ajungă la răscrucile de astăzi, adică periferiile geografice și existențiale ale omenirii, acele locuri de la margini, acele situații în care se află situații și trăiesc fărâme de umanitate fără speranță. Este vorba de a nu ne acomoda în moduri comode și obișnuite de evanghelizare și de mărturie a carității, pentru că evanghelia nu este rezervată câtorva aleși. Și cei care se află la margini, chiar și cei care sunt respinși și disprețuiți de societate, sunt considerați de Dumnezeu vrednici de iubirea Sa. Pentru toți, El pregătește ospățul Său: drepti și păcătoși, buni și răi, inteligenți și inculți. Aseară, am reușit să dau un tele-

fon unui preot bătrân italian, misionar din tinerețe în Brazilia, însă lucrând mereu cu cei excluși, cu săracii. Și trăiește acea bătrânețe în pace: și-a consumat viața cu săracii. Aceasta este Mama noastră Biserica, acesta este mesagerul lui Dumnezeu care merge la răscrucile drumurilor.

Totuși, Domnul pune o condiție: îmbrăcarea hainei de nuntă. Și ne întoarcem la parabolă. Când sala este plină, vine regele și îi salută pe invitații de la ultima oră, însă vede pe unul dintre ei fără haina de nuntă, acel soi de manta pe care la intrare îl primea fiecare în dar. Oamenii mergeau așa cum erau îmbrăcați, cum puteau să se îmbrace, nu se îmbrăcau cu haine de gală. Însă la intrare le era dată un soi de manta, un cadou. Acel om, refuzând darul gratuit, s-a auto-exclus: astfel regele nu poate face altceva decât să îl arunce afară. Acest om a primit invitația, însă după aceea a decis că ea nu însemna nimic pentru el: era o persoană autosuficientă, nu avea nicio dorință de a se schimba sau de a lăsa ca Domnul să îl schimbe. Haina de nuntă – această manta – simbolizează milostivirea pe care Dumnezeu ne-o dăruiește gratuit, adică harul. Fără har nu se poate face un pas înainte în viața creștină. Totul este har. Nu este suficient a accepta invitația de a-l urma pe Domnul, trebuie să fim disponibili la un drum de convertire, care schimbă inima. Haina milostivirii, pe care Dumnezeu ne-o oferă neîncetat, este un dar gratuit al iubirii sale, este tocmai harul. Și cere să fie primit cu uimire și cu bucurie: „Mulțumesc, Doamne, pentru că mi-ai dat acest dar”.

Maria Preasfântă să ne ajute să-i imităm pe servitorii din parabola evanghelică în a ieși din schemele noastre și din vederile noastre restrânse, vestind tuturor că Domnul ne invită la ospățul său, pentru a ne oferi harul care mântuiește, pentru a ne da darul său.

Consiliul Conferințelor Episcopale din Europa - mesaj final al episcopilor -

La sfârșitul Adunării Plenare, episcopii din Consiliul Conferințelor Episcopale din Europa (CCEE) adresează un cuvânt Bisericii catolice care trăiește în continent, creștinilor din diferitele confesiuni, credincioșilor de orice religie, tuturor cetățenilor europeni.

Facem asta cu umilință, știind că nu avem o înțelepciune a noastră de adus, ci Cuvântul pe care Dumnezeu l-a spus lumii în Isus Cristos, mort și înviat pentru ca omenirea să aibă viața veșnică.

Facem asta din simț de responsabilitate ca păstori ai comunităților, știind că preoții și credincioșii noștri se unesc cu noi, și conștienți că Biserica trebuie să fie, prin indicația Domnului, sare și drojdie în istorie.

Asupra acestui timp Adunarea noastră s-a rugat, a reflectat nu numai pentru a înregistra ceea ce se întâmplă cu pandemia și asupra repercusiunilor sale în viața fiecăruia, în locul de muncă, în societate, în familie, în raporturile dintre state și continente, în viața eclezială, dar și asupra viitorului.

Nu avem, în această privință, soluții practice care revin celor care au responsabilități publice, dar face parte din datoria noastră pastorală să amintim conștiinței personale și colective câteva atitudini de ordin spiritual și etic. De fapt, edificiul civilizației moderne trebuie să se sprijine pe principii spirituale, capabile nu numai să-l susțină, ci și să-l ilumineze și să-l însușească.

Înainte de toate o încredere redescoperită. Fără acest mod de a fi nu este posibil să se privească la ziua de mâine. Motivul încrederii noastre de credincioși este Cristos care a purtat condiția umană și, prin moarte, a răscumpărat viața. În fiecare zi Cristos este prezent în mijlocul nostru în Euharistie, izvor al încrederii și al preocupării apostolice și misionare care ne invită să ieșim, să mergem în afară către toți. Lipsa Euharistiei în timpul trecut este o chemare la întoarcerea la comuniunea deplină în adunarea liturgică de astăzi. Pentru toți, motivul încrederii se află în inimă: în adânc trăiește o dorință de bază, știe că nu se poate trăi în suspiciune și în neîncredere, ci în încrederea în ceilalți și în viață.

În al doilea rând o solidaritate reînnoită între persoane, popoare și națiuni chiar și în criza ocupațională. Domnul Isus este solidaritatea lui Dumnezeu. Experiența universală demonstrează că fiecare ființă umană are nevoie de ceilalți, că nimeni nu este autosuficient: e suficient un virus invizibil pentru a înfrânge iluzia de a fi „invincibili”. Recunoștința noastră se îndreaptă spre medici, lucrători sanitari, forțe de ordine, voluntari care, după exemplul lui Cristos, au susținut populațiile în dificultate, în special pe cei mai slabi. Dacă relația face parte

din natura noastră, atunci orice închidere față de ceilalți pentru a ne apăra pe noi înșine, orice interes individual, până la a profita de nenorociri, este împotriva demnității personale, împotriva colectivității: este împotriva drepturilor umane. Nimeni nu trebuie să fie exclus, și în distribuția vaccinului. În fața dramei atâtor persoane refugiate și migrante, este necesar să lucrăm împreună și să continuăm să dialogăm cu guvernările pentru a apăra viața și demnitatea fiecărei persoane. Facem acest apel în ajunul Zilei Mondiale pentru Migranți și Refugiați.

Căutarea de căi solidare pentru înfruntarea dificultăților, ca și pentru ținerea și reluarea normalității vieții, exprimă conștiința de a fi unii alături de alții în același destin, și cere forme concrete de exprimare, și față de creație, față de care suntem chemați să avem o grijă reînnoită, pentru că este lucrarea lui Dumnezeu dată nouă drept casă comună.

Știm că Europa parcurge acest drum, iar noi episcopii încurajăm orice efort pentru a fi la înălțimea misiunii, amintind responsabilitatea sa în fața lumii care provine din umanismul creștin la originea istoriei sale. Biserica este prezentă și a pus pe teren orice formă de apropiere și de intervenție. Ea va fi mereu prezentă, fidelă mandatului Domnului. În acest orizont dorim o soluționare pașnică în Bielorusia pe calea dialogului și a reconcilierii. De asemenea, suntem aproape de populația din Liban, profund rănită de evenimentele recente.

Vrem să exprimăm comunităților noastre admirația noastră și afectul pentru răspunsul prompt în această situație de criză și le îndemnăm să aibă încredere: adesea au lucrat împreună cu celelalte confesiuni creștine și cu celelalte religii. Și reluarea vieții credincioșilor va cere răbdare și perseverență. Domnul Isus lucrează în inimi, risipește temerile și atrage cu iubirea sa. Dacă vor fi noi situații de înfruntat, probabil dificultăți neașteptate, nu trebuie să ne temem. Nouă ne revine să fim discipoli fideli ai Domnului.

Spre voi, și spre iubita Europă a popoarelor, se îndreaptă salutul nostru bogat în simpatie, afect și rugăciune.

Fericitul Carlo Acutis, un exemplu pentru mii de tineri

Cu blugi și încălțat cu Nike, Carlo Acutis intră în paradis. Tânărul din Brianza mort în anul 2006 la cincisprezece ani din cauza unei leucemii fulminante, a fost beatificat sâmbătă, 10 octombrie 2020, după-amiază la Assisi într-o ceremonie care a avut participarea a peste trei mii de persoane, răspândite în tot orașul din Umbria, provenind îndeosebi din Italia, dar și din străinătate. Numere mici, luând în considerare devoțiunea enormă de care se bucură în toate părțile lumii, pentru că sunt limitați din cauza restricțiilor Covid.

De fapt, au fost mii cererile de participare respinse de Dieceza din Umbria pentru a garanta distanțările necesare: „Altminteri aici s-ar fi revărsat milioane”, explică organizatorii. Îndeosebi din Brazilia, unde a avut loc prima minune prin mijlocirea lui Carlo, din Marea Britanie, dar și din SUA, din Liban, din Polonia, unde Biserica a anunțat că vrea să-l proclame pe Acutis „ocrotitor al tineretului”.

L-au rebotezat „sfântul lui millennials”, „influencer-ul lui Dumnezeu”, „patronul web-ului” în virtutea pasiunii și a competenței înnăscute pentru noile tehnologii. Carlo, pe care papa l-a indicat ca „model” în exortăția *Christus vivit*, mânuia algoritmele precum mânuiau mașinuțele cei de vârsta lui, crea situri și bloguri, organiza evenimente web și expoziții despre miracolele euharistice, temă care îl răpise încă din fragedă vârstă. Tocmai din web, de multe săptămâni, din transmisiuni directe streaming, evenimente Facebook și video chat, a pornit o extraordinară mișcare pentru a însoți evenimentul de sâmbătă în ținutul Sfântului

Francisc, ales ca loc de beatificare datorită devoțiunii profunde pe care Carlo o avea față de Sărăcuț.

Celebrarea a fost prezidată de cardinalul Agostino Vallini, delegat al papei pentru bazilicile papale din Assisi, care la citirea scrisorii apostolice, terminată cu dezvelirea portretului, a fost acoperit de aplauze care au durat peste patru minute. Carlo Acutis va fi celebrat de fiecare dată la 12 octombrie, „ziua nașterii lui pentru cer”.

De multe săptămâni Assisi, unde în fiecare biserică, bar, magazin, se găsește o imagine a lui Acutis, ciufulit și zâmbitor în treningul său roșu, a fost luată cu asalt. Exact din 1 octombrie, zi în care a fost descoperit mormântul în Sanctuarul Despuierii și trupul tânărului a fost găsit aproape intact. Fotografiiile rămășițelor pământești au devenit virale pe social și din blogosfera catolică unii au strigat la minune: „Trupul este nedescompus!”. Dieceza de Assisi a intervenit pentru a explica faptul că, în momentul exhumării la începutul anului 2019, trupul tânărului a fost găsit „în starea normală de transformare proprie condiției de cadavru”. Totuși, diferite părți ale corpului era încă „în conexiunea lor anatomică”; apoi, în vederea expunerii, au fost supuse la diferite tehnici de conservare și integrare. Îndeosebi fața, reconstruită cu o mască din silicon.

Rezultatul este artificial, însă impresionant. Carlo, cu treningul albastru și rozariul în mâini, pare că aproape doarme în spatele casetei din sticlă și aur. Sute de persoane s-au revărsat în aceste zile pentru a-l vizi-

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

ta. Măsurile de prevenție anti-Covid au dublat timpii și cozile: „Și așa oamenii sunt dispuși să aștepte ore numai să-și poată face numai un semn al crucii”, explică un frate care este în serviciul de ordine. În afara sanctuarului, de dimineața devreme, sunt grupuri de tineri și tinere, scoutiști, preoți, surori, familii. Și este un tată englez care îngenunchează cu cei trei copii blonzi și foarte mici cărora le explică pe scurt istoria lui Acutis. Împreună recită un „Tatăl Nostru”.

Ei ca și sute de alți cinstitori s-au revărsat cu multe ore înainte de începutul ceremoniei în piața bazilicii inferioare a „Sfântului Francisc” sau în a „Santa Maria degli Angeli”, unde sunt instalate ecrane mari care proiectează filmări ale lui Carlo copil - în călătorie, acasă, la prima Împărtășanie sau în pelerinaj - și peste șaptezeci de rânduri de scaune. În schimb, în piața bazilicii superioare, loc al Liturghiei, credincioșii sunt așezați pe marea pajiște din față. Toți pelerinii, sub umbrele și cu rigurozitate purtând mască, fiind controlați în prealabil cu termo-scannerul, ascultă bucăți muzicale inspirate din cuvintele pe care Carlo le-a încredințat jurnalului său personal cu coperta lui Harry Potter.

„Nu eu, ci Dumnezeu” este aforismul cel mai vestit al tânărului prin care încerca să explice tinerilor de vârstă sa că sfințenia este un proces de sustragere: mai puțin noi înșine, mai mult spațiu pentru Domnul. Aceasta a fost cifra celor 5.460 de zile de viață, și atunci când în cele șaptezeci și două de ore leucemia l-a consumat într-un pat de spital provocându-i o hemoragie cerebrală. „A murit ca un sfânt. Doctorii îl întrebau «suferi?» și el răspundea: «Sunt oameni care suferă mai mult decât mine». Niciodată o plângere, ci cu zâmbetul până în ultima clipă”, relatează mama Antonia Salzano, femeie energică și solară, angajată în acești ani să țină vie amintirea fiului și să promoveze în cele cinci continente expozițiile despre miracolele

euharistice. Îmbrăcată în negru, alături de soțul Andrea, întreprinzător și fost manager de la Vittoria, Antonia a purtat în procesiune relicva „copilului” său. Inima.

„Suntem deosebit de admirați și atrași de viața și de mărturia lui Carlo Acutis”, a spus cardinalul Vallini la omilie. „Era un tânăr normal, simplu, spontan, simpat, iubea natura și animalele, juca fotbal, avea mulți prieteni de vârstă lui, era atras de mijloacele moderne de comunicare socială, pasionat de informatică, și ca autodidact construia programe pentru a transmite evanghelia, pentru a comunica valori și frumusețe”. „Dorința sa arzătoare - a mai spus cardinalul - era aceea de a atrage cât mai multe persoane la Isus, devenind vestitor al evangheliei înainte de toate cu exemplul vieții”.

„Era extraordinară capacitatea sa de a mărturisi valorile în care credea”, cum sunt apărarea „sacralității vieții împotriva avortului și a eutanasiei”, chiar cu prețul de „a înfrunța neînțelegeri, piedici și uneori chiar să fie luat în râs”. Însă viitorul fericit mergea înainte pe drumul său și se refugia în rețea care pentru el, a subliniat Vallini, nu era „mijloc de evadare” ci „spațiu de dialog, cunoaștere, împărtășire, respect reciproc, de folosit cu responsabilitate, fără a deveni sclavi și refuzând bulismul digital”.

„Să ne ajute Isus, cu exemplul lui Carlo, să luăm tot mai în serios credința”, a spus în schimb episcopul de Assisi, Domenico Sorrentino, în mulțumirile de încheiere, anunțând o inițiativă de caritate: „Premiul internațional Francisc de Assisi și Carlo Acutis pentru o economie a fraternității”. „Un mic răspuns la enciclica Fratelli tutti pe care exact cu o săptămână în urmă Papa Francisc a semnat-o în acest loc de har”.

Salvatore CERNUZIO

Traducere de pr. Mihai Pătrașcu

www.ercis.ro

Deschiderea anului universitar 2020-2021

Marți, 29 septembrie 2020, a avut loc debutul festiv al noului an academic al Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj Napoca, Departamentul Oradea. Cu o seară înainte a avut loc celebrarea Slujbei Vecerniei în Capela Seminarului, unde Preasfinția Sa a ținut o meditație studenților seminariști.

Evenimentul a început prin celebrarea Slujbei de Te Deum de către Preasfinția Sa Virgil Bercea, păstorul eparhiei noastre, Părintele Anton Cioba, rectorul Seminarului și Părintele Răzvan Vasile Iacob, vicar judecătoresc, rugăciunile fiind acompaniate de vocile seminariștilor orădeni, coordonați și dirijați de Maestrul Radu I. Mureșan. La festivitate au participat preoți, profesori, formatori, seminariști, și studenți, respectându-se toate măsurile de prevenție impuse de Guvernul României și de Ministerul Sănătății în contextul pandemiei de SARS-CoV-2.

Preasfinția Sa Virgil, luând cuvântul, le-a transmis toate urările de bine studenților urându-le totodată și noilor studenți și seminariști succes în acest nou an academic, plin de haruri și binecuvântări. Ierarhul a amintit și de faptul că Seminarul reprezintă pentru cei care trăiesc în el pe lângă casă de rugăciune și de comuniune și casă de studiu. Pe lângă aceasta, Preasfinția Sa a vorbit și despre purtarea de grijă care în contextul pandemiei care trebuie să fie luată în seamă cu atât mai mult, întrucât dacă avem grijă de aproapele nostru, avem grijă și de noi înșine. Spre final păstorul eparhiei noastre ne-a încredințat Maicii Sfinte.

În continuare, a luat cuvântul directorul Departamentului Facultății noastre, lect. dr. Ionuț Popescu

care a transmis un mesaj de încurajare și un îndemn studenților, fiecăruia în parte, de a depune efort personal în a se descoperi și redescoperi continuu, vorbind totodată convingător, că în ciuda faptului că, cursurile se vor desfășura în mare parte online, studiul, atât personal cât și comunitar nu trebuie să lipsească, spre final a mai amintit și despre faptul că profesorul este cel care prin pregătirea de care dispune are rol în a transmite mai departe cele învățate, sintetizând esențialul pentru o mai bună pricepere.

Cu ocazia începerii acestui an universitar, urăm studenților, seminariștilor, profesorilor, formatorilor, cât și tuturor acelor care au un rol în cadrul Facultății de Teologie Greco-Catolică din Oradea, succes, curaj și deschidere, un parcurs binecuvântat pe drumul formării intelectuale și spirituale în lumina harului lui Dumnezeu, însoțiți fiind mereu de Spiritul Sfânt!

Cristian CIULEA
www.seminaroradea.ro

Ziua Mondială de luptă împotriva cancerului la sân

An de an data de 1 octombrie marchează la nivel mondial „Ziua de luptă împotriva cancerului la sân”. Și anul acesta clădirea Palatului Episcopal din Oradea, o clădire reprezentativă din Piața Unirii, a fost iluminată în roz. Evenimentul a fost coordonat de către Organizația Femeilor Liberale din Oradea.

Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic, a fost prezent pentru câteva momente la eveniment, transmițând tuturor celor prezenți un salut.

„Statisticile din ultimii ani arată că 1 din 4 femei la nivel mondial va dezvolta cancer la sân de-a lungul vieții. Incidența cancerului la sân a crescut odată cu îmbătrânirea populației, dar și datorită introducerii mamografiei de screening. Cei mai importanți factori de risc sunt predispoziția genetică, expunerea prelungită la estrogeni, radiațiile ionizante, nuliparitatea și istoricul de leziuni benigne la nivelul sânelor. Cancerul de sân rămâne în continuare principala cauză de deces prin cancer la femei atât în Europa cât și în întreaga

lume. Un sfert din cancerele de sân apar înaintea vârstei de 50 de ani și la mai puțin de 5%, înaintea vârstei de 35 de ani. Tratamentul cancerului la sân este complex și necesită o echipă multidisciplinară de diagnostic și tratament. Depistarea în stadii incipiente crește rata de vindecare”.

Eugen IVUȚ, www.egco.ro

Seminariști orădeni în vizită la Sânmartin

În a 19-a duminică după Rusalii, mai precis în data de 4 Octombrie 2020, seminariștii orădeni au participat la Sfânta Liturghie duminicală în parohia „Sfântul Dumitru” din Sânmartin, județul Bihor, răspunzând astfel invitației părintelui Alexandru Ioan Chivari care a aniversat 25 de ani de preoție.

Aceștia au fost primiți cu multă căldură de către comunitatea parohială pe care, la rândul lor, i-au încântat cu acompaniamentul frumoaselor voci, fiind dirijați de maestrul Radu Ioan Mureșan. Liturghia a fost oficiată de către pr. Alexandru-Ioan Chivari împreună cu pr. Anton Cioba, rectorul Seminarului orădean și pr. Anton Rus, spiritualul Seminarului.

În predica de la finalul liturghiei, părintele Chivari a început prin a mulțumi lui Dumnezeu pentru frumosul dar pe care i l-a făcut, de asemenea a mulțumit familiei pentru faptul că l-au susținut în toți acești ani și comunității parohiale. Totodată, dânsul ne-a mai prezentat și un scurt istoric al drumului premergător pe care l-a avut până în momentul sacrei hirotoniri, punând accent pe faptul că preotul aduce în lume cel mai de preț dar pe care-l poate primi omenirea, și anume, pe Cristos prin Taina Euharistiei.

Părintele Chivari ne-a povestit că a avut și în familie de-a lungul timpului mai mulți oameni care și-au dedicat, asemenea dânsului, viața Bisericii, primul dintre ei fiind un unchi din partea bunicii care a studiat la Viena teologia și care a fost împușcat în București,

un alt frate al bunicii dânsului care a devenit preot în clandestinitate în 1976 și despre care nu a știut că este preot decât în momentul înmormântării când l-a văzut în sicriu, fiind îmbrăcat în ornatele preoțești; de asemenea a mai avut în familie 2 călugărițe din „Congregația Notre Dame de Sion” cu peste 60 de ani de dedicare a vieții în haina monahală.

Părintele a primit vizita seminariștilor orădeni ca pe un dar pentru frumoasa slujire de 25 de ani într-o preoție. Comunitatea seminarului s-a bucurat împreună cu părintele, familia dânsului și comunitatea parohială, sărbătorindu-i cei 25 de ani de preoție prin comuniunea liturgică iar la final printr-o agapă frățească. Cu această ocazie îi urăm mulți ani binecuvântați în Via Domnului, putere de slujire și multe haruri.

Redacția

www.seminaroradea.ro

Rugăciune pentru Misiuni și încetarea pandemiei

În seara zilei de Vineri, 09 Octombrie 2020, un grup de seminariști orădeni împreună cu Preasfinția Sa, Virgil Bercea, episcop de Oradea, au participat, la invitația Preasfinției Sale, László Böcskei, episcop romano-catolic de Oradea, la un moment de rugăciune în cadrul unei Adorații Euharistice dedicate lunii octombrie care este considerată în Biserica Catolică, luna misiunilor. De asemenea ne-am rugat împreună și pentru situația actuală globală în care se află omenirea întreagă care este cuprinsă de acest virus cumplit.

Preasfințitul László Böcskei și-a început cuvântarea prin a ne reaminti contextul în care ne află la nivel de global care este unul de criză la care nu ne-am așteptat datorită căruia nici măcar momentele intime de rugăciune nu le putem petrece într-un mod normal ca și până acum câteva luni: „Să ne rugăm pentru ca Dumnezeu să-și întoarcă fața spre noi și să pună capăt acestei epidemii care, oricât ar spune unii, ne pune la încercare pe mulți dintre frații sau surorile noastre. Să ne rugăm pentru cei încercați și pentru cei care se află în slujirea celor bolnavi și celor suferinzi, să ne rugăm pentru toți cei care încearcă să împiedice răspândirea acestei pandemii; totodată să nu uităm să-i purtăm pe

cei răposați în rugăciunea noastră.” A doua intenție a fost dedicată Bisericii Universale și a ne nevoii implicării oamenilor în răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu și a dragostei Sale: „Dorim să ne rugăm și pentru luna misiunilor; misiuni care înseamnă propovăduirea credinței noastre după cum spunea și Isus <Mergeți în toată lumea și vestiți popoarele>. Acest lucru presupune ca noi înșine să fim înrădăcinați în credința noastră.”

Astfel acest moment de Adorația a fost dedicat aprofundării credinței noastre în prezența mistică a lui Isus Euharisticul. Să ne rugăm pentru a fi statornici în credință, pentru misionarii din lumea întreagă, pentru misiuni și pentru toți cei care își oferă viața în condiții primejdioase pentru răspândirea Evangheliei.

Cristian Ciulea

www.egco.ro

Vizită de studiu aplicat în Maramureș

Un cântec mai puțin cunoscut în mediul online și la radio încearcă să transmită o idee oarecum revoluționară și anume că: „Dumnezeu preferă lemnul, lemnul și spațiile mici”. Fiind de părere că Dumnezeu preferă simplitatea oamenilor și lucrările mici dar bine făcute, citatul anterior a devenit într-o anumită măsură motto-ul unui grup de seminariști orădeni care au pornit „la pas” prin diferite parohii din Maramureș, în special în acele parohii în care se slujește în Biserici de lemn.

Astfel, pe parcursul a trei zile, 9 – 11 octombrie a.c., seminariștii anului IV însoțiți de Părintele Anton Cioba, Rectorul Seminarului Greco-Catolic din Oradea, au desfășurat o vizită de studiu aplicat care a avut o dublă finalitate: pe de o parte cunoașterea mai aprofundată a realităților din parohiile greco-catolice, iar pe de altă parte documentarea cu privire la construcția și întreținerea bisericilor de lemn.

În prima zi, grupul de „cercetători” s-a întâlnit cu părintele Nicu Huzău, paroh al Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Botiz, Jud. Satul Mare care a vorbit despre istoricul parohiei pe care o păstorește amintind atât momentele de încercare dar și cele de bucurie pe care le-a trăit pe parcursul vieții de slujire. Următoarea oprire a fost Mănăstirea Greco-Catolică „Sfânta Maria” a surorilor baziliene din Baia Mare, care, de fiecare dată ne primesc în mijlocul lor cu brațele deschise. Aici s-a vizitat Biserica de lemn a mănăstirii iar mai apoi Sora Veronica a vorbit seminariștilor despre avantajele și dezavantajele construirii unei Biserici de lemn în locul uneia de zid. La finalul primei zile, seminariștii au înnoptat în parohia „Adormirea Maicii Domnului” din Strâmtura la părintele Daniel Piț.

În dimineața zilei de 10 octombrie, grupul de seminariști a animat Sfânta Liturghie în parohia din Strâmtura iar mai apoi s-a continuat itinerariul propus. Prima oprire a fost în Parohia „Înălțarea Domnului” din Vișeu de Mijloc, păstorită de părintele Daniel Rus, unde se află o frumoasă Biserică de lemn construită recent. Aici s-a analizat stilul arhitectural reprezentativ pentru Maramureș, motivele sculptate în lemn dar și alte detalii de natură stilistică. Mai apoi, părintele Ștefan Chindriș, paroh al comunității din Vișeu de Sus a făcut o prezentare generală a Bisericii „Maica Domnului” în care slujește, fiind la rândul ei o Biserică de lemn. Fiind sfințită în anul 1995, trecerea anilor și-a spus cuvântul iar Biserica a necesitat intervenții de recondiționare aproape în totalitate. La momentul actual lucrările se află într-un stadiu avansat, urmând să fie finalizate în curând. Următoarea oprire a fost în Ieud, la Parohia „Adormirea Maicii Domnului” unde se află o comunitate de greco-catolici impresionantă. Părintele Protopop Vasile Codrea a prezentat grupului de seminariști Biserica și comunitatea și a vorbit despre acțiunile care se desfășoară în această parohie. A încurajat seminariștii spunându-le că Biserica are nevoie de

aceștia în via Sa. Tot în Ieud s-a vizitat și Biserica de lemn din Ploșor cu hramul „Sfânta Treime”. La căderea serii, seminariștii s-au îndreptat spre Crăciunești, Maramureș unde au și înnoptat. Pe drum s-a făcut o scurtă vizită și la Biserica „Nașterea Preacuratei Fecioare Maria” din Rozavlea, construită din lemn. Parohia de aici funcționează ca și filie a parohiei Strâmtură.

Duminică, 11 octombrie, grupul de seminariști împreună cu Părintele Rector au participat la Sfânta Liturghie în parohia „Preasfânta Treime” din localitatea Crăciunești. A fost un moment inedit de laudă adusă lui Dumnezeu deoarece comunitatea din Crăciunești este de limbă ucraineană. La masa altarului a concelebrat atât Părintele paroh Gheorghe Pitulec cât și Părintele Anton Cioba, Sfânta Liturghie fiind celebrată bilingv. Pentru a contura și mai frumos momentul de rugăciune, seminariștii orădeni au animat o parte din Sfânta Liturghie în limba română.

În drum spre casă, s-a făcut o ultimă oprire la Biserica „Sfânta Maria, Regina Păcii” din Săpânța unde s-a vizitat marea biserică de lemn, recent sfințită, dar și împrejurimile.

Mulțumim pe această cale tuturor părinților parohi care ne-au primit cu bucurie în sânul comunităților pe care le păstorec și îi asigurăm de rugăciunile noastre pentru toate eforturile pe care le depun zi de zi.

Toate acestea sunt momente de reală creștere spirituală și cunoaștere reciprocă, benefice atât pentru seminariștii care vor deveni în viitorul apropiat slujitori ai altarelor lui Hristos, cât și pentru Păstorii de suflete. Sunt momente de cunoaștere practică a realității Bisericii Greco-Catolice din România.

Părintele Mihai Vătămănelu, vicar general al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, despre actualitatea permanentă a carismei franciscane

Pe 4 octombrie, calendarul religios îl pomeniște pe Sfântul Francisc de Assisi. Sacral convent din Umbria îl primește pe Sfântul Părinte cu o zi înaintea sărbătorii. O liturghie cu ușile închise, din cauza pandemiei, va preceda lansarea oficială a unui nou document magisterial. A treia enciclică, „Fratelli tutti”, vine să completeze armonios învățătura papei Francisc. Pontificatul său aduce în prezent carisma seculară a Sfântului Francisc răspândită de altfel în lumea întreagă prin frășorii și surioarele franciscane ce duc mai departe, în Biserică, vasta moștenire spirituală a patronului lor. Astfel, se poate intui mesajul pe care supremul pontif dorește să-l transmită lumii întregi prin noul document a cărui dată de lansare va fi 3 octombrie 2020. În așteptarea acestei duble sărbători, redacția noastră l-a intervievat pe părintele Mihai Vătămănelu, vicar general al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea și călugăr în Ordinul Fraților Minori Conventuali, despre actualitatea permanentă a carismei franciscane și despre cum papa Francisc o impregnează în laboriosul său pontificat.

Egco: *Care erau căutarile și frământările tânărului Francisc, care să îl conducă spre punctul în care să ajungă să pună bazele unei spiritualități atât de profunde și trainice în Biserică?*

Pr. Mihai Vătămănelu: Mai mult chiar decât ceilalți oameni, Francisc a fost supus unui proces prelungit și treptat de transformare și cercetare de sine. Punctul de plecare se dezvăluie deja în caracterul său mai degrabă sub trăsăturile negative. De pildă, lipsa sa de măsură la folosirea banilor (el n-a avut niciodată o atitudine cu adevărat pozitivă față de proprietate și de bani). Existența sa va fi marcată de o spontaneitate fără probleme, de un angajament fără rezervă, de ideea de gratuitate. Până la urmă, el va renunța la orice proprietate pentru el și familia sa spirituală. Vanitatea constituia o altă trăsătură fundamentală a caracterului său. De nenumărate ori va lăsa să se înțeleagă că el este chemat pentru un destin mai înalt (acela al unui mare prinț, al unui cavaler sau erou) și că într-o zi lumea întreagă îl va venera. El va avea convingerea că a fost trimis și chemat să îndeplinească o misiune, că a fost ales ca profet de inspirație divină. Într-un mod cu totul paradoxal, această conștiință profetică se exprimă prin opoziție cu un sentiment la fel de puternic al micimii de sine: să fii adică micul frate, să fii micul servitor fără renume. Sensibilitatea sa vie pentru cei sărmani și atitudinea sa cavalierească față de toți oamenii, constituie o consecință directă a acțiunii harului. Într-o zi,

linie dreaptă. Două incidente îl vor îndepărta însă de calea trasată în prealabil. Primul, este boala contactată la întoarcerea din captivitate, care îl imobilizează pentru mai multe luni. Aspectele psihologice ale acestei maladii sunt descrise de biografia sa până la cel mai mic amănunt. O neliniște, pe care nu o putem numi, nici descrie, îi apăsă inima tânărului de douăzecișunu de ani. Nu vede nicăieri în lume loc pentru el, un rol de jucat, o sarcină de îndeplinit. Dar, din momentul în care i se redeschide perspectiva de viitor, el își învinge deprimarea. Pe la douăzeci și trei de ani, survine cel de-al doilea incident: în adâncul inimii, în subconștientul său, în timpul unui vis, el aude o voce. Idealul de cavaler îi apare prea lejer. Aluneacă astfel într-un dialog: „De la cine așteaptă Francisc mai mult? De la servitor sau de la stăpân? E limpede – își zice Francisc – toți oamenii sunt niște servitori (se gândea aici și la Papa, de care era convins că nu este nici el decât un biet servitor); nu există stăpâni. Unul singur e Stăpân și Domn, Unul singur veghează de sus asupra tuturor creaturilor. Numai acela poate pretinde să i se facă servicii. Dar ce fel de servicii? Care este în mod mai concret misiunea sa? Deși era sufletul petrecerilor, dintr-o dată își schimbă comportamentul, se îndepărtează de viața publică. Vrea să rămână cu el însuși... Meditează, cugetă intens, se roagă și nu încetează să repete aceleași cuvintele: „Dumnezeule preaînalt și preamărit, risipește întunecimea sufletului și a inimii mele... Dăruiește-mi sensul supranatural de a Te cunoaște, pentru a îndeplini preasfânta voia ta care nu-mi dorește pierzarea! Și așteaptă, speră ca un răspuns să fie dat rugăciunii sale. Sărării și mizeria din lume exercită asupra lui o atracție din ce în ce mai puternică. Fiind în vizită la Roma, pentru a căuta o viață nouă, își schimbă discret, fără să atragă atenția, propriile veșminte, cu straietele unui cerșetor. Deghizat în cerșetor el petrece toată ziua cerșind împre-

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 10)

ună cu ceilalți cerșetori. Vede acolo oameni care, cuge-
ta în sine, venerează Apostolii, dar nu știu să dăruias-
că nimănui nimic. El interpelează zgomotos asistența,
aruncând apoi toți banii săi în mormântul Apostolilor
și părăsind ostentativ biserica. Din acest moment viața
sa va aparține cerșetorilor. Întâlnirea cu leproșii l-a
trasformat total sufletește căci își zicea: „Ceea ce mi
se părea amar, s-a preschimbat pentru mine în dulceață
sufletească și trupească”. Din acel moment, gândind că
„se putea întâmpla ca eu însumi să fiu lepros!”, el frec-
ventează pe cei năpăstuiți, cu o preferință pronunțată,
iar mai târziu își va trimite discipolii la această școală
a umilinței. Am putea continua cu nenumărate exemple
de căutări și frământări din viața Sfântului care pot fi
însă pentru noi o provocare de a ne trezi curiozitatea
și a-i aprofunda biografia. Amintesc printre multe alte-
le, de viziunea „Răstignitului de la San Damiano”, de
conflictele cu tatăl său, de descoperirea propriei vocații
când se citea în biserică evanghelia trimiterii în misiune
a ucenicilor... Nu mai vorbim de dificultățile apărute
în cadrul primei fraternități formate în jurul său,
de căutarea aprobării ecleziastice a primei familii re-
ligioase, de expedițiile misionare, de criza ordinului,
și exemplele pot continua. O viață plină de frământări,
provocări pentru a înțelege și a face voia Celui de Sus.

Egco: *Prin toate acestea, cum putem concluda că
îmbogățește carisma sa Biserica din toate timpurile?*

Pr. M.V: S-a spus despre Francisc că reprezintă
un alter Christus, că era cu adevărat o icoană vie a lui
Cristos. El a fost numit chiar și „fratele lui Isus”. De
fapt, acesta era idealul său: să fie ca Isus; să îl contem-
ple pe Cristos din Evanghelie, să-l iubească în mod cât
mai intens, să-i imite virtuțile. În particular el a voit să
dea valoare fundamentală sărăciei interioare și exteri-
oare, învățându-i și pe fiii săi spirituali să o trăiască.
Prima fericire a Discursului de pe Munte – Fericii cei
săraci cu spiritul pentru că a lor este împărăția ceruri-
lor (Mt 5,3) – a aflat o luminoasă înfăptuire în viața și
în cuvintele Sf. Francisc. Mărturia lui Francisc, care a
iubit sărăcia pentru a-l urma pe Cristos cu dăruire și li-
bertate totală, continuă să fie pentru Biserică o invitație
de a cultiva sărăcia interioară pentru a crește în încre-
derea în Dumnezeu, strâns legată și de un stil de viață
sobră și o detașare de bunurile materiale. În Francisc
iubirea pentru Cristos se manifestă în mod special în
adorarea Preasfântului Sacrament al Euharistiei. În
Izvoarele franciscane citim expresii mișcătoare des-
pre devoțiunea sa față de Sfânta Euharistie. Din iubi-
rea pentru Cristos se naște iubirea față de persoane și
față de toate creaturile lui Dumnezeu. Iată o altă caris-
mă caracteristică, din spiritualitatea lui Francisc, care

îmbogățește biserica: sentimentul fraternității univer-
sale și iubirea față de creație, care a inspirat celebrul
”Cântec al creaturilor”. Un mesaj foarte actual e amin-
tit de Papa Benedict în Enciclica Caritas in veritate și
într-unul dintre mesajele pentru Ziua Mondială a Păcii
în care sublinia și faptul că construirea unei păci solide
este strâns legată de respectul față de creație. Francisc
ne amintește că în creație se manifestă înțelepciunea
și bunăvoința Creatorului. Natura este de el înțeleasă
tocmai ca un limbaj în care Dumnezeu vorbește cu noi,
în care realitatea devine transparentă și de aceea putem
vorbi de Dumnezeu și cu Dumnezeu. Francisc a fost
un mare sfânt și un om plin de bucurie. Simplitatea sa,
umilința sa, credința sa iubirea sa pentru Cristos, bună-
tatea sa față de orice om aduc bucurie în orice situație.
Într-adevăr, între sfințenie și bucurie subzistă o relație
intimă și indisolubilă. Un scriitor francez a spus că în
lume există o singură tristețe: aceea de a nu fi sfinți,
adică de a nu fi aproape de Dumnezeu. Privind la mă-
rturia Sf. Francisc, noi toți, întreaga biserică, înțelegem
că acesta este secretul adevăratei fericiri: de a deveni
sfinți, aproape de Dumnezeu!

Egco: *Încerc să mă apropiu de sâmburele eve-
nimentului de azi. Papa lansează azi un document
al cărui titlu e sugestiv: fraternitatea. Cu siguranță,
Francisc, care adună atâția frați în jurul său, are o
puternică carismă în acest sens, un magnetism extra-
ordinar, fiind o imagine de referință în ceea ce privește
multiplele dimensiuni ale fraternității în credință, dar
și între popoare. Mai mult, chiar și între religii. Fran-
cisc are o experiență foarte grăitoare în acest sens. Cu-
noaștem întâlnirea lui cu sultanul Al-Malik... 800 de
ani s-au împlinit anul trecut...*

Pr. M.V: ”Sărăcuțul” ne amintește că nu putem
fi adevărați frați dacă nu ne recunoaștem ca fii ai uni-
cului Tată. Francisc de Assisi continuă să îl inspire cu
adevărat pe Papa Francisc. Dacă acum câțiva ani, lau-
da lui Dumnezeu pentru Creație, ”Cântecul Creaturi-
lor”, însușea Enciclica ”Laudato si”, de această dată
fraternitatea este în centrul atenției noului document
magisterial, pe care îl va semna tocmai în localitatea
Sărăcuțului, la data de 03 octombrie, însă despre asta
vom vorbi mai jos. Dar ce sunt, sau mai bine zis cine
sunt „frații” pentru Sf. Francisc și cum vedea el fra-
ternitatea? Un răspuns intim și revelator îl găsim în
Testamentul său, acolo unde, după ce relatase întâl-
nirea cu leproșii – care l-au condus la Cristos și față de
care el avea la început mare dezgust – afirmă: „Și după
ce Domnul mi-a dat frați, nimeni nu-mi mai arăta ce
trebuie să fac, dar însuși Cel Preaînalt mi-a descoperit
că trebuia să trăiesc după forma sf. Evangheliei”. Frații,

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

apar deci, înaintea lui Francisc, ca dar al lui Dumnezeu. Un dar neașteptat și, ca să spunem adevărul, nu lipsit de durere pentru că îl pun într-o situație nouă care îl „constrânge” să ceară ajutorul Domnului, pentru că nimeni nu știe să-i spună ce trebuie să facă. Nu sunt o „cucerire” a noastră frații, nici nu sunt, cu atât mai puțin, așa cum noi îi dorim. Sunt lucrarea liberă a Creatorului dăruită în mod liber fiecăruia dintre noi. Sunt dăruiti, întocmai, de aceea nu putem să-i alegem, nici să-i posedăm, ci doar să-i primim și să-i iubim așa cum sunt, cu slăbiciunile lor și diversitatea lor. Acele deosebiri (și uneori nepotriviri) pe care la urma urmei doar Domnul le restabilește, pentru că, cum ar spune actualul Sf. Părinte, armonia nu o realizăm noi, dar Spiritul Sfânt. Ceea ce regăsim în mod evident la Francisc de Assisi și găsim scris în Izvoarele franciscane, e că fraternitatea pentru el nu este o idee, o teorie abstractă, dar un fapt concret, o experiență care schimbă viața. Pe lângă aceste date de fapt, descoperim că pentru Francisc nu există fraternitate dacă nu se recunoaște (și acceptă) filiația comună cu Tatăl ceresc. Suntem frați cu toții întrucât suntem cu toții fii ai aceluiasi Părinte. Nimeni, deci, nu este mai străin decât altul. O revoluție de perspectivă care, în viața lui Francisc, va duce la alegeri surprinzătoare recapitulate în celebra vizită la Sultanul Egiptului. Și aici e nucleul convertirii Sfântului din Assisi și cu el, am putea spune, al oricărui om care l-a întâlnit în mod autentic pe Isus Cristos. Dacă într-adevăr nu recunoaștem planul comun de iubire al Tatălui față de noi, nu va fi suficient să ne numim surori sau frați. Nici măcar din punct de vedere biologic. Un frate de sânge a fost cel care, într-adevăr, l-a ucis pe Abel. Și îl ucide pentru că ura a închis ochii lui Cain care nemaivăzând iubirea Tatălui, nu-l mai recunoaște nici măcar pe fratele său ca atare. Fraternitatea, pentru Francisc de Assisi, nu este însă un dar „static”, scop sieși. Se alimentează și crește hrănindu-se din caritate. Și aduce mereu pacea. Relația cu frații trasează un drum, începe un proces care se dezvoltă într-o dimensiune comunională. Și după întâlnirea cu frații săi, într-adevăr, Domnul îi descoperă că trebuie să trăiască Evanghelia literalmente, ba chiar mai mult: că trebuie să se conformeze ei, să ia forma însăși a „sfintei Evanghelii”. Să o trăiască de aceea în mod radical. Pentru Patronul Italiei, a avea grijă de alții ca de sine însuși devine calea și spațiul privilegiat de evanghelizare. Nu poate exista de aceea un frate care să se retragă într-o stare de viață izolată. Ar fi un non-sens, o contra-mărturie. Pentru Sfânt, într-adevăr, cu cât crește iubirea față de Tatăl cu atât mai mult se întărește iubirea față de fratele în al cărui chip se regăsesc trăsăturile Creatorului. O iubire care în Francisc se dilată până la a deveni cosmică pentru că

fraternitatea îmbrățișează orice creatură: chiar și Soarele e numit frate iar Luna soră. Opt secole mai târziu, în ciuda înmulțirii egoismelor și a înălțării barierelor de orice tip, lumea are încă sete de fraternitate și de pater-nitate. E în căutare continuă. Mărturia Sărăcuțului din Assisi, care vrea să se facă „fratele tuturor oamenilor”, e cu atât mai mult actuală și ne îndeamnă împreună cu un alt Francisc, actualul Sf. Părinte Papa, să umblăm pe calea fraternității.

Egco: *Cât de mult credeți că e papa Francisc o imagine în prezent fidelă a ceea ce a fost sfântul Francisc în vremea lui; referându-ne la activitatea papei, discursurile, enciclicele lui...*

Pr. M.V.: Papa Francisc și Sf. Francisc de Assisi, două nume, doi oameni, un Sfânt și un Sfânt Părinte, indisolubil legați între ei. Sunt nenumărate ocaziile în care Papa Francisc a vorbit public despre Sf. Francisc de Assisi. Chiar la câteva zile după alegerea pe Sca-unul Pontifical, la 16 martie 2013, în timpul întâlnirii cu jurnaliștii în Aula Paul al VI-lea, Papa Francisc a povestit dialogul cu colegul cardinal, care l-a determinat să aleagă numele sf. Francisc de Assisi. „Francisc om al săracilor, Francisc om al păcii, omul care iubește și apără creația. Este omul care ne dă acest spirit de pace, omul sărac. Ah, cât aș vrea o Biserică săracă pentru săraci.”, se adresa Papa jurnaliștilor. În prima predică rostită de Papa Francisc ne îndemna să păstrăm întreaga creație, frumusețea creației, așa cum ne este relatat în ”Cartea Genezei” și cum ne-a arătat Sf. Francisc de Assisi: să avem respect pentru orice creatură a lui Dumnezeu și pentru ambientul în care trăim. Într-o invitație la rugăciune a sugerat să ne rugăm cu cuvintele însăși ale Sf. Francisc: *Preaînalte și gloriosule Dumnezeu, luminează întunericul inimii mele, dăruiește-mi credință dreaptă, speranță convinsă, iubire perfectă, înțelepciune și cunoaștere, Doamne, ca să îndeplinesc sfânta poruncă a ta. Amin. Și a rostit exclamația: O, Francisc de Assisi, mijlocește pentru pacea inimilor noastre! La încheierea primei vizite într-o parohie romană a primit cu bucurie rugăciunea unor copii care conținea binecuvântarea Sf. Francisc pentru fr. Leon: Benedicat tibi Dominus et custodiat te; ostendat faciem suam tibi et misereatur tui. Convertat vultum suum ad te et det tibi pacem. Dominus benedicat te. (Domnul să te binecuvânteze și să te păzească, să-ți arate fața sa și să se îndure de tine. Să-și întreprinde spre tine privirea sa și să-ți dăruiască pacea. Domnul să te binecuvânteze!).* Cu prilejul vizitei la un spital, aflându-se la Ziua Mondială a Tinerilor la Rio, Papa le vorbește de convertirea tânărului Francisc care abandonează bogățiile și comoditățile pentru a se face sărac între săraci, care

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

înțelege că nu lucrurile, averile, idolii lumii, bogățiile ne dau adevărata bucurie, dar a-l urma pe Cristos și a-i sluji pe alții. Amintește și de episodul în care Francisc a îmbrățișat un leproș și faptul că prin acest gest în orice frate și soră în suferință noi îmbrățișăm trupul suferind al lui Cristos. Tot la Rio, la ZMT în 2013, Papa a amintit tinerilor un episod din viața Sf. Francisc de Assisi „care înaintea Crucifixului aude vocea lui Isus ce îi spune: „Francisc, mergi și repară casa mea”. Și tânărul Francisc răspunde cu promptitudine și generozitate la această chemare a Domnului: a repara casa sa. Dar care casă? Încet, încet își va da seama că nu era vorba să devină zidar și să repare o construcție de piatră, dar să își ofere contribuția sa la viața Bisericii; era vorba de a se pune în slujirea Bisericii, iubind-o și lucrând pentru ca în ea să se reflecte tot mai mult chipul lui Cristos”. Într-o audiență papală adresându-se cateheților afirma: „Sf. Francisc de Assisi spunea fraților săi: ”Predicați mereu Evanghelia și dacă este necesar și cu cuvintele. Dar mai întâi este mărturia: ca lumea să vadă în viața noastră Evanghelia, să poată citi Evanghelia. Și a fi cateheți presupune iubire, iubire tot mai puternică față de Cristos, iubire față de poporul său sfânt. Și această iubire nu se cumpără la magazin; nu se cumpără nici măcar aici, la Roma. Această iubire vine de la Cristos! E un cadou de la Cristos!” Și în exortatia apostolică *Evangeliu* Gaudium îl găsim citat pe Sf. Francisc de Assisi. La nr. 183: „Cine ar îndrăzni să închidă într-un templu și să facă neauzit mesajul Sf. Francisc de Assisi...? Și puțin mai înainte: „Mici dar puternici în iubirea lui Dumnezeu, ca Sf. Francisc de Assisi, toți creștinii suntem chemați să purtăm de grijă față de fragilitatea poporului și a lumii în care trăim”. În mesajul pentru cea de XXIX Zi Mondială a Tineretului scria: ”Sf. Francisc de Assisi a înțeles foarte bine secretul Fericirii săracilor în spirit. Într-adevăr, când Isus i-a vorbit în persoana leproșului și a Crucifixului, el a recunoscut măreția lui Dumnezeu și propria condiție umilă. În rugăciunea sa Sărăcuțul petrecea ore întregi întrebându-l pe Domnul: „Cine ești tu? Cine sunt eu?”. S-a despuat de o viață confortabilă și fără griji pentru a se cununa cu „Domnița Sărăcie”, pentru a-l imita pe Isus și a urma Evanghelia literalmente. Francisc a trăit imitarea lui Cristos sărac și iubirea pentru săraci într-o manieră inseparabilă, ca două fațete ale aceleiași medalii”. Papa Francisc vizitează orașul Assisi de mai multe ori și îl citează des pe Sf. Francisc în discursurile sale. Și exemplele în care Papa Francisc îl citează pe sfânt pot continua în zeci de discursuri și documente oficiale. Numai în Enciclica „*Laudato si*”, Papa îl citează pe Sf. Francisc de peste 12 ori. Asta arată clar, că Sf. Părinte nu numai că îl citează dar cu siguranță îl are la inimă pe Sf. Francisc. Tot-

odată prin simplitatea și modestia comportamentului său manifestă dorința vie de a trăi și a se identifica cu adevărat, cu Isus umil și sărac, asemenea Sf. Francisc.

Egco: *Azi (3 octombrie n.r.) papa semnează o nouă enciclopică despre fraternitatea umană. Încă nu putem ști conținutul documentului, dar ne putem face o idee despre temă, cunoscând spiritul Sfântului Francisc și deci și gândirea papei?*

Pr. M.V.: Pentru a răspunde la această întrebare voi face referire la interviul dat de directorul agenției de comunicare din Vatican, Andrea Tornielli. Succesul lui Petru a ales cuvintele sfântului din Assisi pentru a da curs unei reflecții la care ține mult cât privește fraternitatea și prietenia socială și deci intenționează să se adreseze tuturor surorilor și fraților, tuturor bărbaților și femeilor de bunăvoință care locuiesc pe pământ. Tuturor în mod inclusiv și niciodată exclusiv. Acest timp e marcat de războaie, sărăcie, migrații, schimbări climatice, crize economice, pandemii: a ne recunoaște ca frați și surori, a recunoaște în cel pe care îl întâlnim un frate și o soră; și pentru creștinii, a recunoaște în celălalt care suferă chipul lui Isus, este o modalitate de a reafirma caracterul ireductibil al demnității fiecărei ființe umane creată după chipul lui Dumnezeu. Și este și o modalitate pentru a ne aminti că din dificultățile prezente nu vom putea niciodată să ieșim singuri, unul împotriva celuilalt, Nord contra Sud, bogați contra săraci; ori separați de orice altă deosebire exclusivă. Tema centrală a Scrisorii papale, va fi această „binecuvântată apartenență comună” care ne face să fim frați și surori. Fraternitate și prietenie socială, argumente care sunt arătate în subtitlu, arată ceea ce unește bărbății și femeile, o afecțiune care se instaurează între persoane care nu sunt rude de sânge și se exprimă prin fapte de bunătate, ca forme de ajutor și acțiuni generoase în situații de necesitate. O afecțiune dezinteresată față de celelalte ființe umane, indiferent de deosebire și apartenență. A vorbi de ecologia integrală înseamnă a se adresa persoanelor de astăzi, ca Sf. Francisc, cu imaginea prezeptului, care a vrut să facă înțeleasă Evanghelia oamenilor din timpul său. Ecologia integrală este, aproape cu siguranță una din temele enciclicei, temă pe care deja a dezbătut-o în „*Laudato si*”. E posibil ca Papa să delimiteze lumea „în timpul” și „după” coronavirus având la bază fraternitatea umană, solidaritatea și ecologia integrală, teme dezbătute în ultimele luni în catehezele audiențelor generale de miercuri. Două provocări derivă din pandemie: „A ne preocupa de un virus mic dar îngrozitor, care îngenuchează lumea întreagă” și „a ne preocupa de un mare virus, cel al nedreptății sociale, al inegalității șanselor, al margi-

(continuare în pag. 14)

Deschiderea noului an cercetășesc

Cercetașii grupului "Episcop Vasile Hossu" au reînceput aventura cercetășească, sâmbătă 3 octombrie, la Sanctuarul Eparhiala Maica Domnului. Cercetași și cercetașe, drumeți și călăuze, lupișori și pui de lup s-au reunit din nou în careu, avându-i ca invitați speciali pe Preasfințitul Virgil Bercea și pe Monseniorul Mihai Vătămănelu.

În acest an cercetășesc cercetașii sunt chemați să îl descopere pe Dumnezeu, creatorul și mântuitorul nostru, tema spirituală aleasă fiind "Cine ești, Doamne?" (F 9,5). Preasfințitul Virgil, în cuvântul sau de salut, a făcut referire la enciclicile Papei Francisc "Laudato Si" și „Fratelli tutti”, invitându-i pe cercetași să îl descopere pe Dumnezeu în creația Sa și în ceilalți oameni, frații lor.

Noul an aduce schimbări în echipa șefilor. Ceata de pui de lup are o noua Akela, călăuza Andreea Oros asumându-și aceasta misiune, iar Florentina Domuța, care a fost până acum șefa cetei, va rămâne alături de puii de lup ca Bagheera. Trupa de cercetașe va fi condusă, ca și până acum, de Miruna Oana, iar din acest an o va avea ca asistentă pe Maria Popescu. Focului de călăuze "Sf. Faustina" i s-a alăturat Maria Avram, printr-un ceremonial emoționant.

Întregul grup a participat la Sfânta Liturghie celebrată de părintele Sorin Crăciun, răspunsurile fiind data de cercetași acompaniați la orgă de Monica, șefa patrulei Leoparcul.

Întâlnirea s-a încheiat cu jocuri în aer liber, prilej pentru a regăsi bucuria companiei celorlalți frați

cercetași.

Pe parcursul acestui an majoritatea activităților se vor desfășura la biserica Maica Domnului și în parcul din vecinătate, grație ospitalității părintelui paroh Iulian Robu și a fraților franciscani. Locul este unul semnificativ pentru cercetași pentru că Sf. Francisc este patronul lupișorilor, iar Preasfințitul Vasile Hossu, al cărui nume îl poartă grupul este și ctitorul bisericii.

Grupul de cercetași "Episcop Vasile Hossu" a fost înființat în anul 1994 și funcționează în cadrul Asociației Cercetașii Creștini Romani din Federația Scoutismului European. Asociația practică cercetășia în forma sa tradițională dezvoltată de inițiatorul mișcării, lordul englez Lord Robert Baden-Powell, și dezvoltată de părintele iezuit Jacques Sevin.

Valeriu George DOMUȚA
Șef de grup

Părintele Mihai Vătămănelu, ...

(urmare din pag. 13)

nalizării și a lipsei de protecție a celor mai vulnerabili". E adevărat că trebuie să ne întoarcem la normalitate dar aceasta nu trebuie să includă nedreptățile sociale, care odată cu pandemia, s-au dezvoltat. Ca și ceilalți predecesori, Papa Francisc cere un nou model economic mai drept; mai ales ca vaccinul să nu fie accesibil doar bogaților, să nu fie proprietatea unei națiuni ci să fie destinat tuturor. Pandemia e o criză și dintr-o criză nu ieșim egali, ieșim mai buni sau mai răi. Ar trebui să ieșim mai buni... Opțiunea preferențială pentru cei săraci – tratată deja de Conciliu Vatican II – nu e politică nici ideologie dar vine din Evanghelie, pentru că Cristos s-a făcut unul dintre noi și în centrul Evangheliei există această opțiune. Dumnezeu s-a despuat de sine însuși și a stat în mijlocul bolnavilor, al săracilor și al celor închiși, al celor excluși și uitați, al celor lipsiți de hrană și îmbrăcămințe. Opțiunea preferențială pentru săraci implică a umbla împreună; a ne lăsa evanghelizați de aceștia, care îl cu-

nosc cel mai bine pe Cristos suferind; a ne lăsa contagiați de experiența lor, înțelepciunea și creativitatea lor. Ne invită să schimbăm structurile sociale bolnave: a aduce periferia la centru înseamnă a ne centra viața noastră pe Cristos, care s-a făcut sărac. Normalitate nu înseamnă a ne întoarce la nedreptățile sociale și la degradarea ambientului: „Nu vreau să condamnăm asistența economică – ne gândim la voluntariat, care este una din structurile de asistență ale bisericii. Dar trebuie să trecem dincolo de asistența economică. Ar fi un scandal trist dacă asistența economică – mare parte a banului public – s-ar concentra să salveze industrii care nu contribuie la incluziunea celor excluși, la promovarea celor din urmă, la binele comun sau la ocrotirea creației". Dacă virusul ar trebui să se intensifice din nou într-un mod nedrept asupra celor mai săraci și vulnerabili, trebuie să schimbăm această lume. Trebuie să vindecăm epidemiile provocate de micul virus și cele provocate de marile nedreptăți sociale atât de vizibile.

Otilia BĂLAȘ

Ziua Școlii Ardelene - 11 octombrie

„Ziua Școlii Ardelene” - 11 octombrie – este ziua în care aducem omagiul nostru mișcării iluministe românești, „Școala Ardeleană”, care a pus bazele culturii române moderne, curent de gândire care a schimbat lumea transilvăneană.

Această mare mișcare culturală a luat ființă în Biserica Greco-Catolică, născută datorită Unirii, la 1700, a Bisericii Ortodoxe din Transilvania, în frunte cu Mitropolitul Atanasie Anghel, cu Biserica Romei: „Noi, Vlădica și Protopopii și Popii Bisericii Românești dăm știre tuturor că de buna voia noastră ne unim cu Biserica Romei și ne mărturisim mădulele acestei Biserici Sfinte a Romei”, Unire realizată în parametrii Conciliului florentin (1439).

Importanța Unirii cu Roma este excepțională, momentul este crucial, împlinindu-se rugăciunea Mântuitorului: „Ca toți să fie una, pe cum Tu, Părinte, întru Mine și eu întru Tine, ca și ei întru noi una să fie, ca lumea să creadă că Tu m-ai trimis”. Unirea ne-a readus în Biserica de care am fost ruși fără voia noastră.

Prin Unire, românii din Transilvania au obținut și drepturi sociale, economice și politice, au fost scoși din starea de iobăgie și recunoscuți ca națiune, iar dreptul românilor de a studia în școlile catolice mari ale Apusului a fost fundamental.

Nicolae Iorga subliniază toate acestea: „Fără Unire în credință cu Împăratul nu era libertatea, prețuirea, recunoașterea demnității umane. Fără Unirea cu Roma nu erau școlile mari din străinătate pentru ucenicii români aspri în ale învățaturii, nu era mai ales acea mare școală pentru inima poporului nostru care a fost Roma” („Episcopul Atanasie Anghel, făuritorul Sfintei Uniri”, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013, p.181).

Unirea cu Biserica Romei a deschis unu popor, socotit pribeag și incapabil de cultură, calea spre o deosebită spiritualitate și înaltă învățătură.

„Ziua Școlii Ardelene” - 11 octombrie – ne reamintește an de an ziua de 11 octombrie a anului 1754, când, la Blaj, Episcopul Petru Pavel Aron a deschis primele școli sistematice în limba română-fântâni ale darurilor: „fiindcă mai toți sunt însetoșați și flămânzi de hrana sufletească, pentru aceea, tuturor fiilor noștri oricarii vor cere, trebuie, după putință, a li se frânge sfânta pâine și a-i cuprinde la învățătură”. Școlile Blajului și toate școlile confesionale greco-catolice au fost deschise tuturor celor care au dorit, indiferent de naționalitate sau religie.

Importanța mișcare culturală generată de Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, „Școala Ardeleană”, se conturează în Transilvania la scurt timp după Unire, în ultimul pătrar al secolului al XVIII-lea, numit și secolul Luminilor, și continuă în primele decenii ale secolului următor. Mișcarea este înscrisă în contextul

Iluminismului iosefinist din Imperiu Habsburgic, iluminism care are ca trăsătură particulară efortul de emancipare a omului prin cultură grație monarhului luminat.

„Subiectul <Școala Ardeleană> este atât de apropiat conștiinței națiunii noastre, încât ne-am așteptat să-l întâlnim la tot pasul”, afirma profesorul Camil Mureșan. Și totuși, timp de mai bine de 40 de ani, în perioada de martiriu al Bisericii noastre, s-a făcut tot ce s-a putut ca Biserica Română Unită cu Roma, Catedrala spirituală și culturală a românilor, Blajul, oamenii lui fără asemănare, cultura creată de aceștia, inclusiv „Școala Ardeleană”, să fie șterse din istorie, din gândul și inima românilor. În anii de după 1989, prin tăcere sau prin incorectitudinea unor preținși istorici, apar pagini care nu au nimic comun cu adevărata istorie a Bisericii Unite, se ignorează legile Istoriei: „Întâia lege a Istoriei este de-a nu îndrăzni să minți; a doua, de a nu-ți fi teamă să spui adevărul” (Papa Leon al XIII-lea). E adevărat că, în paralel, se aude și vocea istoricilor, a literaților și a scriitorilor care nu au rețineri în fața adevărului, convinși că, nimic nu va face ca trecutul să fie altceva decât ceea ce a fost”.

Iluminismul românesc, „Școala Ardeleană”, are ca notă distinctă față de iluminismul european și componente religioase, exponenții lui fiind preoți și călugări greco-catolici: Samuil Micu Clain, Gh. Șincai, P. Maior și Ioan-Budai Deleanu. Ei reprezintă generația de cărturari care a creat opere erudite de mari dimensiuni, opere de teologie, filozofie, istorie, lingvistică și literatură. Tot ei au izgonit literele chirilice și au introdus scrierea cu litere latine, au creat și dezvoltat învățământul în limba română, au tipărit manuale și scrieri de popularizare a științei, catehisme, calendare etc. Au ridicat imperativul unei culturi românești de esență latină în opoziție totală față de tradiția slavo-bizantină susținută de Biserica Ortodoxă. Au demonstrat romanitatea poporului nostru, latinitatea limbii și continuitatea autohtonilor pe vechiul teritoriu dacic.

Școala Ardeleană, a însemnat în cultura română hotarul dintre ieri și mâine, ea marchează începutul modernității noastre în toate domeniile spiritului”.

Episcopului Inochentie Micu-Klein (1692-1768) îi datorăm întemeierea Blajului, orașul episcopal românesc, lui și Episcopului Petru Pavel Aron (1709-1764) le datorăm Blajul spiritual și cultural, cu inegalabilele lui Școli - fântâni ale darurilor -, „inima și fala Blajului”, cum spunea Al. Odobescu, model după care se vor întemeia vestitele școli confesionale greco-catolice la Beiuș, Năsăud, Oradea și Lugoj.

Tot Episcopului Petru Pavel Aron i se datorează traducerea „Bibliei”, după versiunea „Vulgata” latină a Sf. Ieronim, tipărită în 2005 de Academia Română într-

(continuare în pag. 16)

o impunătoare ediție, care aduce la lumină „pagini de splendidă limbă românească”. Înainte cu cinci ani, în anul 2000, prin efortul P.S.S. Virgil Bercea a Eparhiei de Oradea, a fost tipărită la Vatican, într-o ediție de excepție „Biblia de la Blaj” sau „Biblia lui Samuil Micu Clain” (1795). Episcopul ortodox Andrei Șaguna a tipărit-o pentru Biserica Ortodoxă cu titlul de „Biblia de la Sibiu” – a fost sursă și model pentru traduceri ulterioare. Eforturile erudiților preoți-cărturari ai Blajului au creat singura școală biblică din întreaga noastră cultură. Cum spiritul „Școlii Ardelene” are continuitate în Biserica noastră, traduceri ale „Bibliei” s-au făcut de Timotei Cipariu, de Episcopul Ioan Bălan și de Episcopul Iuliu Hirțea, manuscrisele acestuia s-au pierdut la arestarea sa după 1948.

Petru Pavel Aron a deschis și Tipografia de la Blaj, unde neconținut s-au tipărit cărți de spiritualitate și cultură. Corifeii „Școlii Ardelene”, „severii călugări porniți de pe băncile șolilor din Blaj și crescuți în asprele colegii catolice” din Apus: Samuil Micu Clain, Gh. Șincai, P. Maior și Ioan Budai-Deleanu, sunt cei pe care se cuvine să-i evocăm de „Ziua Școlii Ardelene”, pentru credința lor fermă, pentru caracterul lor înalt și pentru tot ce au creat.

Primul dintre acești cărturari erudiți este Samuil Micu Clain (1745-1806), primul, pentru că „s-a luptat cu toate greutățile începutului”. Chipul „blândului călugăr”, cum îl numea Nicolae Iorga, este văzut alături de Gh. Șincai, P. Maior și I. Budai-Deleanu datorită străduințelor comune pe tărâm spiritual și cultural: „Ceea ce unul începe, ceilalți împlinesc, continuă, propagă”.

Samuil Micu Clain, preot și călugăr greco-catolic, cu studii la Blaj și Viena, la „Colegiul Sancta Barbara”, se afirmă ca teolog, filolog, lexicograf, filozof și creator de beletristică - a scris poezii religioase, la noi, primele în versuri albe.

Traduce „Biblia” într-o limbă română ce întrece frumusețea limbii „Bibliei de la București”, cunoscută „Biblie de la Blaj” (1795), sau „Biblia lui Clain”, sau „Biblia lui Bob”, operă ce îl definește ca erudit teolog. Dintre lucrările teologice, mai notăm „Provedanie sau învățături la îngropăciunea morților” (1784), „Theologia moralicească” (1796) și traducerea operei „Imitatio Christi” de Thomas a Kempis, cea mai răspândită operă după „Sfânta Scriptură”.

Dintre lucrările lingvistice subliniem „Elementa linguae daco-romanae sive valachiae”, Viena, 1780, prima gramatică tipărită a limbii române, „Carte de rogacioni pentru evlavii homului creștin”, Viena, 1779, prima carte scrisă cu litere latine de un român și „Lexiconul de la Buda”, 1825, primul nostru dicționar. Începând cu lucrările lingvistice ale lui Samuil Micu și datorită lui, „Școala lingvistică europeană” se edifică privitor la originea latină a limbii române și Friederich Christian Diez (1794-1876), fondatorul lingvisticii romanice,

așează limba noastră în rândul limbilor neolatine. De altfel, trebuie amintit că Papa Pius al II-lea (1405-1464), erudit istoric și gânditor, a cules informații referitoare la Țările Române de la călugării dominican și franciscani și „a influențat ca niciun alt istoric al epocii, concepțiile privind originea latină a limbii și a poporului român”. În lucrarea sa „Comentarii rerum memorabilium”, afirmă că „valahii vorbesc limba italiană, dar într-o formă imperfectă și oarecum alterată”.

Gh. Șincai (1754-1816), „aspru muncitor fanatic”, cum îl numea N. Iorga, preot greco-catolic, filolog, istoric, poet și traducător, a studiat la Blaj și la „Colegiul De Propaganda Fide” din Roma. Opera sa istorică „Hronicul românilor și a mai multor neamuri”, care nu a fost tipărită în Transilvania în timpul vieții, o purta cu sine în desagi. Bogăția izvoarelor și încadrarea pentru prima dată a istoriei noastre în istoria universală, operă scrisă în română și latină, ca să fie difuzată în Europa, face ca lucrarea să fie considerată, cel mai complex edificiu de erudiție al istoriografiei românești, până la opera lui Nicolae Iorga.

Petru Maior (1756-1812), protopop greco-catolic la Reghin, istoric, filolog și scriitor, este autorul operei „Istoria pentru începutul românilor în Dachia”, Buda, 1812. A studiat la Blaj, la „Colegiul De Propaganda Fide” din Roma și la Viena. Ca Samuil Micu și Gh. Șincai, respectul istoricului față de adevăr îl mărturisește în cuvinte ce-i sunt o deviză: „Anevoie este a nu grai adevărul”.

Ioan Budai-Deleanu (1760 sau 1763-1820), autorul „Țiganiadei”, singura epopee din literatura noastră, a studiat la Blaj și la Colegiul „Sancta Barbara” din Viena. Este scriitor, filolog, lingvist, istoric și jurist și, asemenea celorlalți reprezentanți ai „Școlii Ardelene”, a scris în toate aceste discipline. În literatura beletristică, cel pe care George Călinescu îl numește „om cu desăvârșire occidental”, marchează încheierea epocii feudale și începutul epocii moderne. Exponenții „Școlii Ardelene” au fost aceia care au redactat declarația de emancipare a românilor transilvăneni: „Supplex Libellus Valachorum” (1791-1792).

Aceștia sunt erudiții care au pus bazele culturii noastre moderne, înscriindu-ne totodată în circuitul valorilor europene.

„Ziua Școlii Ardelene” – 11 octombrie – este ziua în care aducem omagiul nostru celor care au creat „Școala Ardeleană” și cultura „Școlii Ardelene”.

Și parafrazând cuvintele Canonului și istoricului Augustin Bunea, aducem omagiul și recunoștința noastră Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, pentru binefacerile ce în curs de mai bine de trei veacuri le revărsă asupra poporului român.

Știm, spunem azi și vom repeta mereu: „Suntem moștenitorii unui tezaur și nu am fi demni să ne numim fiii părinților noștri, dacă l-am pierde”.

CRIZA, PREOCUPARE ȘI OPTIMISM

Timp de trei zile (8-10 oct.) s-a desfășurat la Oradea și în mediul virtual simpozionul „Eclesiologia azi – sensul unei lumi în criză”, sub egida Școlii Ardelene, organizat de Episcopia Greco-Catolică de Oradea Mare, Departamentul Oradea al Facultății de Teologie Greco-Catolice și de Seminarul Teologic „Sfinții Trei Ierarhi”.

În cuvântul de deschidere, Preasfinția Sa Virgil Bercea a amintit implicarea preoților și credincioșilor pentru o lume a solidarității și a dragostei fraterne în contextul pandemiei și speranța că simpozionul se va desfășura semnul dăruirii, fiecare să fie un dar al lui Dumnezeu pentru celălalt. În prima zi, dl. Wilhelm Tauwinkl, conferențiar la Facultatea de Teologie Romano-Catolică a Universității București a prezentat conferința Stiluri de conducere în Biserică. Între democrație și totalitarism și a fost prezentată cea mai recentă carte a părintelui conferențiar Alexandru Buzalic, *Anatomia unei crize (2019-2020). De la mutațiile unei culturi în criză la Biserica de mâine*. La simpozion au participat douăzeci și opt de specialiști în teologie, filosofie și istorie dintre care amintim pe pr. prof. Eduardo Moreno Torres, prof. Alberto Castaldini, pr. prof. Roberto Giraldo sau pe pr. prof. Cristian Barta, decanul Facultății de Teologie Greco-Catolică.

Tema a pus în discuție provocările cu care Biserica și oamenii se confruntă deja într-o lume în schimbare,

bare, în care idealurile libertății și solidarității își pierd credibilitatea sau sunt neînțelese și răstălmăcite astfel încât duc la servitute și destrămări ale comunităților, o lume în care cresc dezechilibrele sociale, în care Natura nu mai este casa umanității, ci doar o resursă economică, în care tehnologiile pot să-l ajute pe om până la dehumanizarea sa, chiar și actuala pandemie a fost considerată o consecință a dezechilibrelor menționate. Deși nimeni nu poate indica acum o soluție realistă pentru aceste probleme, tonul general a fost optimist, dintotdeauna crizele au fost parte a istoriei oamenilor, iar oamenii au reușit să folosească resursele inepuizabile ale credinței, inteligenței și iubirii pentru a lăsa în urmă suferințele și singurătatea aduse de crize.

Profesor Ionuț Popescu, Directorul Departamentului Facultății de Teologie, Oradea

www.egco.ro

Noapte de veghe la Bocșa

Vineri, 25 septembrie 2020, a avut loc în Biserica mausoleu a lui Simion Bărnuțiu, din Bocșa (jud. Sălaj), cea de-a 120-a Noapte de Veghe și Rugăciune mariană, organizată de Reuniunea mariană sacerdotală, neîntrerupt din anul 2000. Ca și la precedentul astfel de eveniment din luna iulie, fiind în perioada stării de alertă generată de pandemia de coronavirus, organizarea a trebuit să țină seama de restricțiile impuse de autorități, astfel încât și mulți dintre cei care și-ar fi dorit să fie prezenți, au trebuit să rămână acasă, beneficiind însă de marele dar al comuniunii spirituale realizate prin intermediul transmisiunii în direct a întregului program de către Radio Maria.

Cu toate acestea au fost și pelerini (din Zalău, Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Cluj-Napoca, Reghin, Tg. Mureș, Timișoara), care au dorit să fie prezenți la fața locului și care, împreună cu cei 13 preoți participanți, au transmis emoțiile și bucuria rugăciunii, pe tot parcursul celor 12 ore ale programului.

Programul a fost foarte variat și a încercat să cuprindă cât mai mult din bogăția spirituală a Bisericii noastre, începând cu un Sf. Rozariu condus de pr. Marius Matei, împreună cu copiii și credincioșii parohiei gazdă, urmând apoi o Sf. Liturghie în rit bizantin oficiată de pr. Vicar eparhial cu preoții, Antoniu Chifor, concelebranți fiind pr. Vicar judecătoresc Răzvan Iacob, pr. Protopop

de Zalău, Valer Părău și alți preoți veniți de la Oradea, Zalău, Ștei, Mădăraș, Băbeni și Cosniciu, veniți special la Bocșa pentru acest eveniment. În continuare a urmat Venerarea Sf. Cruci, Acatistul Fericitilor Episcopi martiri, Paraclisul Maicii Domnului, Canonul Domnului nostru Iisus Hristos, Adorația Euharistică, Sf. Liturghie în rit latin (oficiată de pr. călugăr Cristi Maria Mărincean, din ordinul ”Servitorii Mariei”), Calea Crucii, Rozariul și Litania Îndurării Divine, Acatistul Sf. Fecioare Maria și în final Sf. Liturghie de dimineață, rugăciuni la care o contribuție foarte importantă au avut-o teologii Giusepe Ghiurecă și Lucian Alexe, împreună cu tinerii prezenți, care au cântat cu vocea și instrumentele (chitări), dând o frumusețe aparte rugăciunii la această Noapte de Veghe și rugăciune.

Mulțumind Domnului pentru vremea frumoasă dăruită și tuturor celor care au fost prezenți fizic sau în spirit pentru comuniune, mulțumind și pentru faptul că această inițiativă de inspirație divină a organizării acestor Nopti de Veghe iată continuă, chiar și în această perioadă grea pe care o traversăm, ne dăm întâlnire pentru data de 13 noiembrie 2020, când la Biserica ”Sf. Ap. Petru și Pavel” din Satu Mare, va avea loc următoarea Noapte de Veghe.

Pr. Orest NICHITA

1 Octombrie 2020 - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

În fiecare an, la Centrul Rezidențial “Casa Frențiu” se sărbătorește Ziua Internațională a Vârstnicilor, prin diverse activități festive care marchează această zi. În mod firesc, la ceas de sărbătoare, în incinta centrului eram onorați cu prezența diferitelor personalități locale, care – de altfel – ne oferă sprijin în mai multe acțiuni. De asemenea, se alăturau și grupuri de copii care dansau și recitau poezii, precum și interpreți de muzică populară. Aveam bucuria unei atmosfere de sărbătoare: dans, cântec și voie bună.

Anul acesta totul este diferit, dar chiar și acum am fost tot împreună, sărbătorind înțelepciunea, experiențele de viață ale seniorilor noștri și puterea de a rămâne demni și senini, după atâtea furtuni ale vieții cu toate că oamenii importanți și atât de dragi ai bunicilor noștri nu mai pot fi aici, nu îi mai pot îmbrățișa, nu se mai pot strânge mâini, în semn de prețuire și respect.

Starea de alertă ne-a determinat să ne organizăm într-un alt fel, astfel încât am ales calea tehnologiei pentru a ne apropia mai mult de rezidenții noștri; chiar dacă a fost virtual s-au împărtășit emoții, s-a zâmbit și s-a ajuns de la suflet la suflet.

“Întâlnirea” de anul acesta pe platforma Zoom cu Pr. Olimpiu Todorean – Președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea – și cu doamna Arina Moș – Director al Direcției de Asistență Socială Oradea – au însemnat chipurile bunicilor noștri, generând priviri care parcă învață să zâmbească, atunci când recunoaștem pe cineva drag și când ne bucurăm de vocile dragi care ne transmit atâta emoție și grijă: *“Vă îmbrățișez și regret că nu pot fi alături de dumneavoastră astăzi, dar, totuși, sunt cu sufletul alături și, cu ajutorul tehnicii, ne putem vedea și vă pot saluta pe toți și promit ca anul viitor să fiu în mijlocul dumneavoastră! Este un pic trist, am o tristețe în suflet, nu o pot ascunde, pentru că ziua de 1 octombrie ar fi trebuit să o sărbătorim împreună cu toții, cei din “Casa Frențiu” și cei din centrele noastre de zi, să povestim, să ascultăm muzică, să râdem, cel puțin cum am făcut-o anul trecut, când eram împreună cu toți bunicii, dar sper ca Bunul Dumnezeu să ne ajute ca anul viitor să fim iarăși împreună!”* – a mărturisit Arina Moș rezidenților noștri.

Eforturile constante ale echipei de la Centrul rezidențial - care are permanent grijă ca fiecare zi să decurgă cât mai bine posibil pentru seniorii noștri - nu au rămas fără ecouri, aprecierile primite încununând parcă străduințe și urmări frumoase ale deciziilor asumate cu multă determinare, printre care, poate, cea mai grea și importantă este rămânerea în siguranță a bunicilor noștri: *“Feliciti întreg personalul pentru tot ceea ce face la Casa Frențiu, faceți o treabă minunată pentru bunicii noștri, să aveți grijă în continuare, așa cum ați avut și până acum și să auzim numai de bine! Vă felicit din tot sufletul și o spun cu tot dragul pentru dumneavoa-*

tră, pentru faptul că ați reușit să păstrați toate normele de siguranță, pentru că asta spune foarte mult despre profesionalismul, expertiza, experiența pe care o aveți pentru acest serviciu social foarte greu de gestionat în zilele noastre!” (Arina Moș).

Printre momentele dulci, precum cel al tortului, cel al așezării la masă, împreună, momentele de veselie ale acestei zile dedicată lor, se numără încă un moment care a atins inimi: rugăciunea rostită de către unul dintre bunicii noștri, alături fiind, online, și Pr. Olimpiu Todorean, întregindu-se, într-un alt mod, urările de “La mulți ani!” și “O viață lungă și liniștită!” adresate celor prezenți.

Multă emoție s-a regăsit și în scrisoarea Pr. Olimpiu Todorean adresată rezidenților, citită de Patricia Pele – psihologul “Casei Frențiu” –, fiind astfel redată gândurile sincere de apreciere și de recunoștință adresate seniorilor noștri. Redăm în continuare un fragment din scrisoare: *Dragii noștri,*

Sunteți importanți pentru noi deoarece ajutați la menținerea vie a memoriei, la actualizarea ei, pentru că fără această memorie nu putem crede în ziua de mâine. Și cu înțelepciunea voastră, faceți posibilă transmiterea valorilor. Dumneavoastră sunteți puncte de referință, ne putem baza pe deplin pe afecțiunea voastră și pe înțelegerea voastră complicată. Puteți oferi un avantaj în eventualele crize ale adolescenței, tinereții și maturității noastre. Este frumos să ai un bunic sau o bunică care să poată asculta fără reproșuri, fără să vrea să judece. Simți că îi poți spune, ei sau lui, lucruri pe care nu le poți spune altora. Dialogul cu ei ne ajută să înțelegem, să acceptăm și să ne confruntăm cu ceea ce trăim. De aceea, vă rugăm să ne transmiteți amintirile și experiențele voastre fără a le judeca pe ale noastre. Iar noi promitem să vă iubim, să ne arătăm recunoștința, pentru ceea ce sunteți și pentru ceea ce ați făcut pentru noi. În încheiere, cerându-i Domnului să dea tuturor oamenilor în vârstă, sănătate și viață lungă, să le binecuvânteze osteneala și să-i protejeze de orice pericol, vă mulțumesc că ați ales să fiți bunicii noștri, în Casa Frențiu. La mulți ani cu sănătate!

E dificil să fie cuprinse în scris și redată toate stările lăuntrice care ne încearcă atunci când vrem să ne exprimăm respectul, admirația și prețuirea față de cei pe care schimbările majore ale timpurilor nu îi mai sperie, ei poposind în prezentul nostru pentru a se bucura de odihnă, de afecțiunea și răbdarea pe care sufletul ne îndeamnă să le oferim lor.

Sunt bunicii noștri pentru că au ales acest mod frumos de a-și trăi anii de înțelepciune, anii în care au nevoie mai multă de sprijin și de timp dedicat exclusiv lor... și, pentru că sunt bunicii NOȘTRI, le mulțumim!

Teodora BODA
Asistent social

Voluntar în pandemie

Nu avem cum să nu vorbim despre EI, despre acele ființe minunate care împart zâmbete neîncetat, care își petrec timpul liber ajutând persoanele aflate în nevoi, care sunt implicate, dedicate și dornice de a face bine fără prea mult în schimb; ei sunt **VOLUNTARI** care pentru noi reprezintă iubirea în mișcare.

Noi, Asociația Caritas Eparhial Oradea, facem lucruri statornice ÎMPREUNĂ cu o echipă de voluntari, așa cum și Maica Teresa afirma: "Eu pot face ceea ce tu nu poți. Tu poți face ceea ce eu nu pot, dar împreună facem lucruri minunate!"

În aceste vremuri de incertitudine pentru fiecare dintre noi, nu am fost lipsiți de ajutorul și susținerea lor, ci am fost și suntem încurajați și motivați de zâmbetele pe care, acum, le putem citi doar pe ochi, de modul în care ne spun "Eu voi veni și mâine!", din dorința de a face bine. De la începutul pandemiei, activitățile la care ei pot participa sunt restrânse, dar – cu toate acestea – sunt prezenți zilnic, la Cantina socială, unde ajută la distribuirea cacerolelor cu mâncare beneficiarilor de acolo. Măsurile de protecție: masca, mănușile și dezinfectantul au devenit o normalitate, ele sunt nelipsite în cadrul activităților de voluntariat. Și chiar dacă acum nu ne putem zâmbi așa cum o făceam înainte, nu ne putem îmbrățișa sau strânge mâna, totuși nu s-au depărtat de noi; ba mai mult, primim ajutor necondiționat din partea lor.

Din perioada stării de urgență și până în prezent, 13 voluntari au realizat la Cantina socială 346 de ore de voluntariat, iar la depozitul de haine 31 de ore – realizate de 10 voluntari, în 2 zile, unde s-au strâns aproximativ 84 de saci cu haine.

Acești oameni frumoși fac ceea ce fac, pentru o comunitate mai bună, mai empatică, mai responsabilă, și – mai ales – nu au uitat să fie **OAMENI** pentru **OAMENI**, iar noi dorim să le mulțumim, spunându-le totodată că lucrurile nu ar fi fost posibile fără ajutorul lor! Recunoștință multă în cuvinte puține, dar dedicate în totalitate lor, acelor mâini întinse spre noi pentru ajutorarea celor lipsiți de ajutor...

Impresiile, gândurile și ideile lor despre a fi voluntar în pandemie mărturisesc emoții ascunse de măștile care ne protejează, ascund trăiri pe care le mărturisesc discret, convinși fiind că mesajele lor ajung acolo unde este cel mai potrivit:

"Actuala pandemie, prin distanțarea fizică impusă, nu a făcut altceva decât să mă facă să prețuiesc mai mult oamenii din jurul meu și legăturile dintre noi. Acest lucru s-a reflectat îndeosebi prin diversele activități de voluntariat la care am luat parte cu mândrie, întărindu-mi și mai mult dorința de a fi mereu aproape de cei din jur". **Olimpiu Man.**

"A fi voluntar, în contextul pandemiei, este o adevărată provocare, dar totodată o experiență interesantă. Consider că adaptarea noastră, a voluntarilor, dar nu în

ultimul rând a beneficiarilor, acestei noi situații, a survenit într-un mod armonios și natural, având în vedere situația dată. Trecerea de la a servi masa în cantină, la a primi mâncarea în caserole a fost întâmpinată de către beneficiari cu înțelegere. Sper că această perioadă să se termine cât mai repede, astfel încât să putem beneficia la maxim de capacitățile și utilitățile oferite de Caritas Eparhial Oradea". **Alexa Purdea.**

"Pentru mine, de la început, Caritas a însemnat mai mult decât un ONG, pentru mine Caritas este o FAMILIE. În aceste vremuri grele, am încercat să fiu cât mai de folos în ceea ce privește activitățile. Am fost la Cantina socială de câteva ori, acum, în această perioadă totul s-a desfășurat diferit. Abia aștept să revină totul la normal, iar activitățile să fie așa cum au fost înainte!" **Cristina Danciu.**

"Surprinzător, am început să particip pentru prima dată la activitățile de voluntariat chiar la începutul pandemiei. Experiența este una foarte frumoasă, deoarece am întâlnit oameni noi, dornici să învețe tot timpul lucruri noi, iar lucrul în echipă și responsabilitatea au fost niște momente-cheie care și-au pus amprenta asupra acestei experiențe. Sper că pe viitor să mai am șansa de a participa la cât mai multe activități de acest fel". **Teodora Tonț.**

"Pentru mine Caritas, înseamnă un mod de a ajuta, de a cunoaște și de a relaționa cu oameni aflați în nevoi." **Paula Szvitec.**

"Pe mine, activitatea de voluntariat m-a făcut un om mai responsabil". **Andrei Horgoș.**

"Un virus nu ne-a putut opri să facem un bine. Perioada prin care cu toții trecem m-a făcut să realizez cu adevărat cât de mult contează o mână de ajutor când ai nevoie de ea. Faptul că am putut ajuta așa cum am putut, la Cantina socială, m-a făcut să mă simt mai împlinită ca niciodată, având în vedere condițiile pe care acest virus ni le impune. Tot ce pot spune este că sunt mândră că m-am putut implica în cât mai multe activități, iar să fi voluntar în pandemie consider că este un lucru mult mai special ca a fi un simplu voluntar". **Cristina Ivancov.**

Patricia PELE
Coordonator voluntari

COLECTĂ SPECIALĂ

Întotdeauna vor fi săraci în țară: „să-ți deschizi mâna față de fratele tău, față de sărac și față de cel lipsit din țara ta.” (Deut.15:11)

Dragi credincioși,

Realitatea zilelor noastre înseamnă spaimă, nesiguranță, îndoială, panică, izolare, dezechilibru, deznădejde - în condițiile în care fiecare dintre noi are, în sinea lui, gândul că iminența unui pericol major se poate năpusti asupra fiecăruia dintre noi, un pericol ce pare să nu poată fi controlat, amânat sau anulat.

Cu toate acestea, oferind beneficiarilor noștri, zilnic, hrana caldă pregătită special pentru ei, regăsim în privirile lor o scipire de speranță, poate chiar aceea pe care o aveau când au trecut prima dată pragul cantinei sociale, sau poate o altă speranță, pe care cred că - la sfârșitul zilei - o formulăm diferit, în contextul rugăciunii - rostită sau șoptită - care ne împreunează mâinile, seara, înainte de a adormi și care ne liniștește tumultul sufletului.

Privirile lor ne transmit un mare “Mulțumesc!”, iar zâmbetele primite ne șterg oboseala din corp; sunt rostite cuvinte care ne motivează eforturile și străduința de a nu-i abandona, de a nu-i neglija, de a nu-i uita pe ei, care au trăit nu doar o dată aceste stări de neglijare, de abandon, de nepăsare, de “uitare”.

De aceea, cu ajutorul neprețuit al dumneavoastră, cât va fi cu puțință, ne vom bucura de zâmbetele lor puține, dar atât de senine, care poartă semne ale altor timpuri grele (frig, foame, singurătate, boală), iar satisfacția noastră când îi vedem recunoscători prin gesturi, vorbe și expresivitate a chipurilor va fi nemăsurabilă.

Dragi credincioși,

Colecta specială din anul acesta are ca scop strângerea de fonduri pentru susținerea ”aproapelui” nostru: 62 de copii și 35 de adulți vor servi, poate, unica lor masă pe zi, 32 de vârstnici vor fi ajutați cu alimentele de

COLECTĂ SPECIALĂ

CARITAS
EPARHIAL
ORADEA

EPISCOPIA ROMÂNĂ
UNITĂ CU ROMA,
GRECO-CATOLICĂ
ORADEA

Dați-le voi de mâncare...

Matei 14, 16

15 noiembrie 2020

Duminica Samariteanului Milostiv

bază și 100 de familii vor primi un pachet cu alimente.

Prin urmare, tasul din data de 15 noiembrie 2020 va fi predat, de fiecare parohie, Asociației Caritas Eparhial Oradea, în vederea susținerii semenilor noștri.

În numele acestora, invocăm binecuvântarea Cerului asupra voastră și familiilor voastre!

Pr. Olimpiu TODOREAN
Președinte

Părintele vicar cu preoții, în vizită la Ardud

În Duminica a XXI-a după Rusalii, părintele Antoniu Chifor a vizitat Parohia Ardud, din județul Satu Mare, unde a celebrat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie alături de părintele Goje Vasile, parohul comunității și protopop de Ardud.

În cadrul cuvântului de învățătură, părintele vicar a vorbit referitor la pericopa evanghelică despre „sămânță”, textul referindu-se la Pilda Semănătorului. De asemenea părintele Antoniu Chifor a transmis credincioșilor și părintelui paroh, salutările și binecuvântarea Preasfinției Sale Virgil, episcopul greco-catolic de Oradea.

„Semănătorul a ieșit să-și semene sămânța. În timp ce semăna el, o parte din sămânță a căzut lângă drum și a fost călcată în picioare și au mâncat-o pă-

sările cerului. O altă parte a căzut pe stâncă și cum a crescut, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. O altă parte a căzut în mijlocul spinilor, iar spinii au crescut împreună cu ea și au sufocat-o. Alta însă a căzut pe pământ bun, a crescut și a făcut rod însutit.”

După ce a spus aceste lucruri, Isus a strigat: „Cine are urechi de auzit, să audă!”

Eugen IVUȚ, www.egco.o